

Адміністративна та кримінальна відповідальність батьків за неналежне виховання дітей

Останніми роками в Україні почастишали випадки неналежного виховання батьками своїх дітей. Проблема неналежного виховання батьками дітей набула масового поширення, що потягло за собою зростання випусків телевізійних програм присвячених вихованню дітей, семінарів та просто виховних заходів, які проводяться за допомогою громадських організацій.

Права та обов'язки батьків щодо виховання дітей закріплені в Конституції України, Сімейному кодексі України, Законі України “Про охорону дитинства”. Правова регламентація прав та обов'язків батьків передбачає покладення на кожного з них однакової відповідальності за виховання, навчання і розвиток дитини.

Відповідно до ст.1 Закону України “Про охорону дитинства” (далі Закон) дитина - особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше.

Законом передбачено, що виховання в сім'ї є першоосновою розвитку особистості дитини.

Права та обов'язки батьків щодо виховання дітей закріплені в Конституції України, Сімейному кодексі України, Законі України “Про охорону дитинства”. Правова регламентація прав та обов'язків батьків передбачає покладення на кожного з них однакової відповідальності за виховання, навчання і розвиток дитини.

Відповідальність щодо виховання дітей покладена на обох батьків, незалежно від того проживають вони разом чи окремо, оскільки обов'язок здійснювати належне виховання та нагляд за малолітнім є рівним для обох з них.

Тому неналежне виховання малолітнього- це правопорушення батьків і як наслідок, настання відповідальності.

Законодавством передбачені такі види відповідальності за неналежне виховання дітей , а саме:

Статтею 184 КУпАП передбачено, що ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від двох до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено цим Кодексом, -

тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення неповнолітніми діянь, що містять ознаки злочину, відповідальність за які передбачена [Кримінальним кодексом України](#), якщо вони не досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність, -

тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, що їх замінюють, від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Але батьки несуть адміністративну відповідальність не лише за неналежне виховання дітей. Так статтею 180 КУпАП встановлено, що доведення неповнолітнього до стану сп'яніння батьками неповнолітнього, особами, які їх замінюють, або іншими особами -

тягне за собою накладення штрафу від шести до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Статтею 166 КК України передбачено, що злісне невиконання батьками, опікунами чи піклувальниками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, що спричинило тяжкі наслідки, -

карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Під неналежним вихованням слід розуміти свідомі дії та вчинки повнолітніх осіб (у даному випадку батьків), які сприяли вчиненню їхньою малолітньою дитиною правопорушення. Тобто до моменту заподіяння шкоди, навіть якщо діяння неповнолітніх осіб були і неправомірними, у випадку відсутності скарг та претензій відповідальність не наступає.

Крім того, наслідком невиконання батьками свої обов'язків може стати позбавлення батьківських прав.

Окрім відповідальності за неналежне виховання дітей, Кримінальний кодекс України містить статті, які також передбачають відповідальність батьків та осіб, що їх замінюють за різні види злочинів проти дітей: *ст. 150-1 «Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом», стаття 155 «Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості», стаття*

156 «Розбещення неповнолітніх», стаття 164 Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей», стаття 167 «Зловживання опікунськими правами», стаття 304 «Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність», стаття 323 «Спонування неповнолітніх до застосування допінгу».

Крім того, наслідком невиконання батьками свої обов'язків може стати позбавлення батьківських прав.

Додатково повідомляємо, що з метою підвищення правової свідомості українців та інформування громадян щодо використання та захисту їхніх прав у повсякденному житті стартував загальнонаціональний правопросвітницький проект Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!».

В рамках проекту проводиться інформування громадян та надання практичних рекомендацій щодо захисту прав за найбільш актуальними напрямами.

Більше інформації про проект «Я МАЮ ПРАВО!» на сайті pravo.minjust.gov.ua та за номером 0 800 213 103 (єдиний контакт-центр системи надання безоплатної правової допомоги).

Довідково. Сарненський місцевий центр з надання БВПД знаходиться за адресою: м. Сарни, вул. Широка, 22 (другий поверх приміщення «Приватбанку»). тел.: (03655) 3-22-20, (067) 856 74 35. Телефон безкоштовної гарячої лінії 0 800 213 103 (цілодобово).

Березнівське бюро правової допомоги: м. Березне, вул. Київська, 9(приміщення ЦНАПу та статистики), тел. (03653)5-34-44, (067) 836 50 41, (096) 117 38 45.

Володимирецьке бюро правової допомоги: смт Володимирець, вул. Соборна, 20 (приміщення Володимирецької районної державної нотаріальної контори), тел. (03634) 2-58-08, (068) 091 88 85.

Дубровицьке бюро правової допомоги: м. Дубровиця, вул. Воробинська, 9(приміщення районної бібліотеки), тел. (03658)2-00-06, (068) 085 13 52;.

Рокитнівське бюро правової допомоги: смт Рокитне, вул. Незалежності, 21 (приміщення Управління Державної казначейської служби України в Рокитнівському районі), тел. (03635)2-30-03, (097) 318 59 96.

Фахівці Сарненського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги